

Sygn. akt VI U 96/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: **J. T.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 7 grudnia 2012 r., znak: (...)

w sprawie: **J. T.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. T. prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2012 roku,

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu J. T. prawa do wcześniejszej emerytury ze względu na nieudokumentowanie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy powołał się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., dalej jako: „ustawa emerytalna”) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako : „rozporządzenie z 1983 r.”). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczonemu nie zaliczono okresu zatrudnienia od 20 maja 1974 r. do 31 grudnia 1998 r. w Spółdzielni (...)w Z. ze względu na sprzeczności w nazewnictwie stanowisk pracy w przedłożonych dokumentach pracowniczych.

Ubezpieczony złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca J. T. (ur. dnia (...)) złożył dnia 23 listopada 2012 r. wniosek o emeryturę w wieku obniżonym, uzasadniając go wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał za udokumentowany staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 25 lat, 6 miesięcy i 24 dni. Organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w zatrudnieniu.

Ubezpieczony był pracownikiem Spółdzielni (...)w Z. z siedzibą w R. w okresie od 20 maja 1974 r. do 31 grudnia 2003 r. Wykonywał wówczas pracę w pełnym wymiarze czasu pracy stale na stanowisku kierowcy ciągnika. Była to praca w warunkach szczególnych, o której mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r. Do obowiązków ubezpieczonego jako kierowcy ciągnika należało świadczenie usług na rzecz okolicznych rolników w postaci pomocy w pracach polowych, dowózki materiałów nawozowych. W okresie żniw ubezpieczony pracował również na kombajnie.

-dowody: świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. (...) akt rentowych; świadectwo pracy w aktach osobowych oraz k. (...)akt rentowych; legitymacja ubezpieczonego – w kopercie na k. (...)akt rentowych; zeznania świadków: K. R., J. R., M. M. oraz przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony – zapis A/V na płycie CD na k. (...)akt sądowych.

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty znajdujące się w aktach emerytalno-rentowych ZUS oraz aktach osobowych, gdyż żadna ze stron nie zakwestionowała ich autentyczności i nie było wątpliwości co do prawdziwości zawartych w nich treści. Sąd uznał zarówno zeznania świadków jak i ubezpieczonego za wiarygodne. Zeznania świadków były jasne, logiczne i korespondowały z zeznaniami ubezpieczonego. Świadczenie dokładnie określili charakter pracy wykonywanej w poszczególnych etapach zatrudnienia przez ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu na dochody budżetu państwa za pośrednictwem Zakładu, a także rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust 2; dopiero od 1 stycznia 2013 r. ostatni warunek został zniesiony). Na podstawie art. 32 ust 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym, czyli w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień emerytalnych za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy rozporządzenia z 1983 r. mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie

posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Wnioskodawca swoje roszczenie wywodził z treści art. 32 ustawy emerytalnej, wobec czego warunkiem uzyskania przez niego prawa do emerytury jest wykazanie, iż spełnia następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiety i 60 lat dla mężczyzny i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionej w Wykazie A, stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia. Praca w szczególnych warunkach musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Spór w niniejszej sprawie dotyczył wykazania przez wnioskodawcę wymaganego powołanym przepisem stażu pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu wnioskodawca trafnie zarzuca, iż sporny okres pracy w zlikwidowanej Spółdzielni (...)w Z. na stanowisku kierowcy ciągnika winien zostać uznany za okres pracy w warunkach szczególnych, uprawniający do uzyskania świadczenia w obniżonym wieku emerytalnym. Istotnie bowiem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał, że wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu na stanowisku, na którym wykonywał pracę tożsamą do tej wykonywanej przez kierowców ciągników. Ten rodzaj pracy został wymieniony w wykazie A, dział VIII, poz. 3 rozporządzenia z 1983 r. (Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych) oraz wykazie A, dział VIII, poz. 3, pkt 1 (kierowca ciągnika kołowego) zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. Nr 2, poz. 4, dalej jako „zarządzenie Nr 16”).

Należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, przepisy art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z w/wym. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Podobnie należy oceniać możliwość dowodzenia charakteru wykonywanej pracy w przypadku, gdy jak w niniejszej sprawie, organ rentowy kwestionuje formalną poprawność wystawionego przez zakład pracy dokumentu mającego zaświadczać wykonywanie pracy w szczególnych warunkach.

Podkreślić należy, że sam fakt przedstawienia przez wnioskodawcę świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie przesądza jeszcze o uznaniu wykonywanej pracy za pracę w warunkach szczególnych. Świadectwo pracy bowiem nie jest dokumentem abstrakcyjnym i w związku z tym musi znajdować oparcie w dokumentacji pracowniczej, a w konsekwencji może być przez tę dokumentację weryfikowane (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 4 kwietnia 2012 r., sygn. akt III AUa 249/12). W analizowanym przypadku należy jednak przyznać rację wnioskodawcy, że w okresie przynajmniej 15-letnim był on narażony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku na działanie szkodliwych warunków uzasadniających przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Zaliczenie zakwestionowanego przez organ rentowy okresu pracy do stażu pracy w warunkach szczególnych pozwala na ustalenie, iż wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Spełnia zatem przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Z przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma przy tym możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983 r. Prace wykonywane przez odwołującego były stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywane w warunkach szczególnych. Zeznania świadków wyraźnie potwierdziły, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia wykonywał wskazane w wykazie A czynności, które zakwalifikowane zostały do pracy w warunkach szczególnych czynności.

Skoro praca tego rodzaju w okresie do 31 grudnia 1998 r. przekroczyła 15 lat, to również i ten warunek nabycia uprawnień emerytalnych na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej spełnia ubezpieczony.

W świetle dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń dowodowych, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożony został przez niego wniosek o to świadczenie (to jest od 1 listopada 2012 r.).

W punkcie II wyroku Sąd nie stwierdził podstaw do orzeczenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej) albowiem świadectwo wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach z dnia 7.04.2006 r. (wystawione przez (...) Z. z siedzibą w R. – k.(...)akt emerytalnych) zawierało wady formalne, o których wspominał organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (brak określenia charakteru pracy zgodnego z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7.02.1983 r. oraz odmienną nazwą stanowiska pracy od nazwy wskazanej w tym akcie prawnym).

SSO Janusz Madej